

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

10.6.2013

B7-0285/2013

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

ELi-Afganistani partnerlus- ja arengualase koostöölepingu üle peetavad läbirääkimised
(2013/2665(RSP))

Nicole Kiil-Nielsen, Jean Lambert, Barbara Lochbihler
fraktsiooni Verts/ALE nimel

RE\939835ET.doc

PE509.918v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

**Euroopa Parlamendi resolutsioon ELi-Afganistani partnerlus- ja arengualase koostöölepingu üle peetavate läbirääkimiste kohta
(2013/2665(RSP))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid raporteid ja resolutsioone Afganistani kohta, eelkõige oma 16. detsembri 2010. aasta resolutsiooni uue Afganistani-strateegia kohta¹, 15. detsembri 2011. aasta resolutsiooni Afganistanile antava ELi rahalise abi eelarvekontrolli kohta² ning 15. detsembri 2011. aasta resolutsiooni naiste olukorra kohta Afganistanis ja Pakistanis³,
 - võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Catherine Ashton 2012. aasta mais tehtud avaldust,
 - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone Afganistani kohta, sealhulgas 2013. aasta märtsi resolutsiooni 2096,
 - võttes arvesse 2011. ja 2012. aasta rahvusvahelistel Afganistani käsitlevatel konverentsidel, sealhulgas 2011. aasta detsembris Bonnis, 2012. aasta mais Chicagos, 2012. aasta juunis Kabulis ja 2012. aasta juulis Tōkyōs tehtud järeldusi, mille kohaselt lubasid rahastajad anda Afganistanile mõeldud uue abi jaoks 16 miljardit USA dollarit,
 - võttes arvesse avaldust surmamõistetud inimeste hukkamise kohta, mille Afganistaniga suhtlemiseks loodud ELi delegatsioon esitas kokkuleppel ELi Afganistani missiooni juhtidega 19. novembril 2012,
 - võttes arvesse ajalehes New York Times 28. aprillil 2013 avaldatud andmeid president Karzaile regulaarselt antud suure koguse sularaha kohta,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et EL on toetanud Afganistani ülesehitamist ja arengut alates 2002. aastast, ning arvestades, et EL on lõpetamas läbirääkimisi partnerlus- ja arengualase koostöölepingu sõlmimiseks;
- B. arvestades, et EL toetab alates 2007. aastast missiooniga EUPOL politseijõudude koolitamist ja suutlikkuse suurendamist Afganistanis, et aidata välja töötada Afganistani vastutusalas olevat julgeoleku- ja kriminaalõigussüsteemi;
- C. arvestades, et 2014. aastal pannakse Afganistan kolmekordselt proovile: lõpeb võõrokupatsioon, aprillis toimuvad presidendivalimised ning lõpetatakse suured väljastpoolt tulevad rahavood;

¹ ELT C 169 E, 15.6.2012, lk 108.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0578.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0591.

- D. arvestades, et mitmed liikmesriigid on toetanud USA sõjalist sekkumist pärast Ameerika Ühendriikides 11. septembril toime pandud terrorirünnakuid ning on saatnud viimase 11 aasta jooksul oma väeüksuseid NATO juhitavate rahvusvaheliste julgeolekuabijõudude koosseisu, mis on loodud mõttega anda kõik julgeolekuülesanded Afganistani vägedele üle 2014. aastal;
- E. arvestades, et välja kuulutatud kavatsus oli kaotada Talibani režiim ja Al Qaeda tugipunktid, peatada naiste ränk diskrimineerimine ja muuta Afganistan toimivaks demokraatlikuks riigiks;
- F. arvestades, et Bushi valitsus tõlgendas 11. septembri 2001. aasta terrorirünnakut kui Afganistani pinnalt tulnud rünnakut Ameerika Ühendriikide vastu ning pidas seega õigustatuks kaitsesõda terroristide vastu kõikjal maailmas; arvestades, et president Obama leidis oma 30. aprilli 2013. aasta kõnes, et selline käsitus tuleks kaotada;
- G. arvestades, et elanikkonna enamuse olukord ei ole 2001. aastast saadik oluliselt paranenud: 36% elanikkonnast elab allpool vaesuspiiri ja kolm miljonit last kannatab alatoitluse all; arvestades, et heroini tootmine on suurenenud 200 tonnilt 2001. aastal rohkem kui 8000 tonnini eelmisel aastal, mis teeb Afganistanist maailma suurima tootja; arvestades, et haridussüsteem on ikka veel algjärgus, kuna riigi paljudes maapiirkondades ei ole naisõpetajaid ning kirjaoskamatus tase sõjaväes on hinnanguliselt 90%;
- H. arvestades, et varem olemas olnud tööstusharud, nagu tekstiili- või tsemenditootmine, on peaaegu kadunud, traditsiooniliste põllumajandustoodete, nagu kuivatatud puuviljade ja pähklite ekspordi on üle võtnud naaberriigid, puuvillatootmine on langenud 15%-ni varasemast saagist ning isegi põhitoiduained, nagu piima, juustu, mune ja linnuliha, tuleb nüüd importida;
- I. arvestades, et suurt muret tekitab kartus, et Afganistani rahvusarmee ja Afganistani kohalik politsei ei suuda võõrvägede lahkumise järel taluda Talibani rünnakuid, kuna väidetavalt tuleb igal aastal asendada veerand koosseisust; arvestades, et 40% Afganistani diplomaatidest eelistab väidetavalt välislahetustelt koju mitte naasta;
- J. arvestades, et mitmeid märke on sellest, et Afganistani rahvast on saanud nn loodusvarade needuse ohver, kuna ligi 90% Afganistani riiklikest kulutustest makstakse rahvusvaheliste rahastajate vahenditest; arvestades, et Afganistan on Transparency Internationali korruptsiooniskaalal langenud kõigi maailma riikides seas viimasele kohale ning jagab seda koos Somaalia ja Põhja-Koreaga;
- K. arvestades, et president Hamid Karzai kinnitas 2013. aasta aprilli pressiteateid, mille kohaselt ta on saanud regulaarselt kottides üle antud sularahamakseid Luure Keskagentuurilt ja ka Iraanilt; arvestades, et ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo teatel maksid Afganistani kodanikud 2012. aastal altkäemaksuks ligikaudu 3,9 miljardit USA dollarit, mis on ligi kahekordne summa võrreldes riigi maksutuluga; arvestades, et igal aastal viiakse ligikaudu sama suur summa kohvrites välismaale;
- L. arvestades, et 2010. aastal paljastati ajaloo suurim Ponzi skeem (võrreldes asjaomase riigi SKPga), mille käigus Kabuli Pank, kuhu olid kaasatud ka president Karzai

perekonnaliikmed, paigutas ebaõigesti üle 800 miljoni USA dollari, ning seeläbi tuli välja, kui suur on korruptsiooni ulatus Afganistanis;

1. väljendab suurt kurbust mitmete tuhandete kadunud elude ja miljonite purustatud elude pärast ning seetõttu, et suurema osa Afganistani rahva jaoks on viimane aastakümme kaduma läinud, kuna rahvale on saanud osaks üksnes kannatus juurdunud korruptsiooni tõttu, mis hävitab riigi sotsiaal-, finants- ja majandusstruktuuri, ning tal ei ole võimalik saada kasu tema riigile igal aastal finantsülekannetena saadetavatest miljarditest eurodest;
2. tunneb äärmiselt suurt muret Afganistani tuleviku pärast 2014. aasta järgsel ajal ning väljendab oma solidaarsust rahvaga, kes kannatab edasi aastakümneid kestnud konfliktit all;
3. kutsub ELi ja liikmesriike üles alustama avatud mõttevahetust ja ausat analüüsi seoses kõikide vigadega, mida on Afganistani sekkumisest saadik tehtud, kutsub tungivalt üles looma rahvusvahelistest ja Afganistani ekspertidest koosneva sõltumatu uurimiskomisjoni, et hinnata tekitatud kahju ja võtta kokku saadud kogemused selle kohta, kuidas on parem tagada selliste vaeste riikide edasist arengut, kellel on konfliktist mõjutatud vähese suutlikkusega valitsus;
4. rõhutab, et seda tuleks teha enne, kui allkirjastatakse mis tahes koostööleping Afganistaniga, ja kutsub Euroopa välisteenistust tungivalt üles lükkama täiendavaid läbirääkimisi edasi seniks, kuni Afganistani uuel valitsusel on võimalik olukorda hinnata;
5. kutsub ELi ja teisi rahastajaid üles tegema kõik aitamaks tagada, et järgmised presidendivalimised oleksid eelmistest vabamad ja õiglasemad, tagades eelkõige uute elektrooniliste valijakaartide väljastamise, kuna eelmistel valimistel kasutati sadu tuhandeid või koguni miljoneid võltsitud valijakaarte;
6. mõistab hukka asjaolu, et suuri rahasummasid on kantud üle kurjategijate, relvarühmituste ja valitsuse agentide kätte kõikidel tasanditel ilma nõuetekohase aruandekohusluseta või tundmata muret pikaajalise mõju pärast, muutes seeläbi riigi narkoriigiks, millel on äärmiselt raskesti kõrvaldatavad maffiataolised struktuurid;
7. peab kahetsusväärseks, et hoolimata püüdlustest luua läbipaistvusele ja korruptsioonivastasele võitlusele suunatud politseiüksus Shafifat, on karistamatuse tase püsivalt kõrge, kuna Afganistani 150 000-mehelist politseijõudu süüdistatakse regulaarselt kuritegudes ja väärkohtlemises;
8. arvab, et kõik püüdlused Afganistani rekordiliselt kõrgete oopiumi ja heroini tootmise tasemete vähendamiseks on määratud läbikukkumisele seni, kuni korruptsiooni ja ebakindluse tase ning sellest tulenevalt äärmiselt halvad majandusväljavaated ei ole muutunud;
9. võtab teadmiseks Maailmapanga ennustuse, mille kohaselt tekib 2014. aasta järel igal aastal rahastamises puudujääk, mis on 25% SKPst ja mille tulemusel on järgneval aastal oodata suurt finantskriisi, ning kutsub Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles arutama, mil moel oleks võimalik Afganistani riigitulusid suurendada, kaaludes ühe võimalusena näiteks osaliselt autonoomse maksuameti loomist, et suurendada maksude kogumist,

eelkõige suuremate sissetulekute ja suurettevõtete arvelt;

10. juhib tähelepanu 2011. aasta kongressi aruandele, milles järeldatakse, et suur osa 19 miljardi USA dollari suurusest välisabist, mida USA on Afganistanile 2001. aastast saadik eraldanud, on tõenäoliselt riiki pikas perspektiivis destabiliseerinud, ning kutsub nõukogu, komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles analüüsima põhjalikult ja ausalt kogu edasist Afganistanile antavat abi, et teha kindlaks, kas see võib pääseda korruptsiooni rahakanalite ja mittetoimiva riigi lõksudest, ning otsustama vajaduse korral Afganistani elanikkonna enamuse huvides, et vähem on rohkem;
11. rõhutab, kui tähtis on jätkata Afganistanis põhiliste tervishoiuteenuste, hariduse, põllumajanduse ja naiste mõjuvõimu suurendamise toetamist kooskõlas ELi arenguabiga, mida anti juba enne sekkumist 2001. aastal;
12. peab tervitavaks president Obama avaldust, milles ta soovib muuta Afganistani sissetungiga alanud üldise terrorismivastase sõja mõistet, ning kutsub USAd ja tema liitlasi, eelkõige ELi liikmesriike, üles laskuma põhjalikku mõttevahetusse seda poliitikat meenutama jäänud küsimuste üle, pidades eelkõige silmas mehitamata õhusõidukite kasutamist terroristideks peetavate isikute sihipäraseks tapmiseks;
13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, asepresidendile / kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Afganistani valitsusele ja parlamendile.